

RECENSIES

IN ARCHIEFTIJDSCRIFTEN GELEZEN,
AFLEVERING 3

**Der Archivar: Mitteilungsblatt
für deutsches Archivwesen, 55
(2001)**

Red.: Peter Dohms, *Nordrhein-Westfälisches
Hauptstaatsarchiv. Zweigarchiv Schloss
Kalkum. Oberdorfstraße 10. D-40489 Düsseldorf
(Duitsland)*

ISSN 0003-9500

Raadpleegbaar in de bibliotheek van het uni-
versiteitsarchief van de KU Leuven (Tabula-
rium), in de bibliotheek van het Nederlands
Instituut voor Archiefonderwijs en -onderzoek
(Archiefschool) te Amsterdam, in de biblio-
theek van het Algemeen Rijksarchief te Brus-
sel en in de bibliotheken van een aantal
Vlaamse archiefdiensten. De artikelen kunnen
ook geraadpleegd worden via het internet:
<http://www.archive.nrw.de/archivar/>

Traditiegetrouw brengt *Der Archivar* via arti-
kelen en verslagen van vakbijeenkomsten ver-
slag uit over wat er reilt en zeilt in het
archiefwesen in Duitsland en daarbuiten.
Aldus bericht *Der Archivar* uitvoerig over de
72ste 'Deutsche Archivtag', die van 18 tot 21
september 2001 in Cottbus plaatsvond met
als thema *Archive und Herrschaft*. Het verslag
is van de hand van Diether Degreif (p. 3-9),
met aansluitend afzonderlijke bijdragen over
de bijeenkomsten van de acht *Fachgruppen*
van het *Verband deutscher Archivarinnen und
Archivare* (p. 9-15). Matthias Meusch brengt
in *Archivsymposium mit Teilnehmern aus Bel-
gien, Nordrhein-Westfalen und den Niederlan-
den im Allgemeinen Reichsarchiv/Königliche
Bibliothek, Den Haag* (p. 59-63), omstandig
verslag uit over de derde editie van dit drie-
landensymposium op 25 en 26 oktober 2000

met als centraal thema 'Context'. Van Bel-
gische zijde waren er referaten van Chantal
Vancoppenolle over het project (Brusselse)
sekwesterarchieven en van Karel Velle over
de ontsluiting van de gevangenisarchieven in
Vlaanderen.

De belangstelling voor de problematiek van
de archivering van digitale bestanden is de
laatste jaren duidelijk toegenomen, en deze
thematiek komt in al zijn aspecten dan ook
ruim aan bod in de voorbije jaargang. Robert
Zink gaat in *Handreichung der Bundeskonfe-
renz der Kommunalarchive beim Deutschen
Städtetag zur Archivierung und Nutzung
digitaler Unterlagen in Kommunalarchiven*
(p.16-18) in op de basisprincipes van de
archivering van elektronische gegevens in
gemeentelijke en stedelijkearchieven, maar
zijn overwegingen gelden natuurlijk ook voor
andere archiefdiensten.

Archivarissen maken zelf ook meer en meer
gebruik van de mogelijkheden die het inter-
net te bieden heeft. Katrin en Andreas Pilger
signaleren in *Archivische Überlieferungsbil-
dung im Internet: das Projekt Forum-bewer-
tung* (p. 37-39) een interessant initiatief voor
archieffinspecties. Om het gebrek aan informa-
tie over archiefvormende administratie, over
vergelijkbare problemen bij andere archief-
diensten en over de verzuchtingen van de
gebruikers op te vangen, is effectief kennis-
management nodig. Een netwerk moet alle
betrokken partijen samenbrengen en als plat-
form dienen voor de uitwisseling van infor-
matie. Dit was het uitgangspunt van voor een
internetproject (www.forum-bewertung.de),
dat is opgevat als centraal informatiesysteem
voor de geschiedenis en de organisatie van

In archieftijdschriften gelezen:
2002, aflevering 3

de overheidsdiensten. De hoofdbedoeling is evenwel een discussieforum te bieden inzake selectie, zowel voor archivariissen als voor de brede groep van gebruikers.

Het valoriseren van oudere toegangen via digitalisering komt aan bod in de bijdrage van Mechthild Black-Veltrup, Matthias Meusch en Stefan Przigoda, *Zugänglichkeit verbessern: Das DFG-Projekt "Entwicklung von Werkzeugen zur Retrokonversion archivischer Findmittel"* (p. 111-117). Ulf Rathje beschrijft in *Technisches Konzept für die Datenarchivierung im Bundesarchiv* (p.117-120) de positieve ervaringen met de bewaring van elektronische gegevens sinds 1991, terwijl Michael Diefenbacher, *Neue Verzeichnismethoden im Stadtarchiv Nürnberg – Voice-Computing bei der Erfassung von Archivgut* (p. 121-123), een opmerkelijk alternatief voor het scannen van archiefsteekkaarten presenteert: via spraakherkenningssoftware werden in 460 manuren niet minder dan 23.520 steekkaarten gedigitaliseerd en in een MS-Accessdatabank ingevoerd.

Om de archivaris toe te laten bij het evalueren en selecteren van archief beter in te spelen op de voortdurend veranderende historische vraagstelling, pleit Robert Kretschmar in *Tabu oder Rettungsanker? Dokumentationspläne als Instrument archivischer Überlieferungs-bildung* (p. 301-306) voor het gebruik van zogenaamde documentatieplannen. Opgevat als open catalogi van typische tijdgebonden fenomenen en problemen, die derhalve continu bijgewerkt moeten worden, zijn zij allicht waardevol bij de bepaling van de historische waarde van archief. Hun nut blijft evenwel beperkt tot de voorbereidende selectiefase, want zij kunnen niet gelden als uitgangspunt of hulpmiddel bij de eigenlijke selectie op basis van het herkomstbeginsel en van een functionele analyse.

Kornelia Panek bespreekt in *Quellen zur Geschichte der deutschen Amerika-Auswanderung* (p. 129-133) het brede gamma van bronnen dat voor het onderzoek van emigratie en emigranten kan worden aangewend.

Meer en meer trouwens zijn registers, passagierslijsten, dagboeken en dergelijke ook te vinden op het internet. In *Besondere Archive, besondere Benutzer, besonderes Schrifttum. Archive akademischer Verbände* breekt Harald Lönnecker (p. 311-317) een lans voor de herwaarderding van de archieven van studentenverenigingen en -bonden. Daarvoor zijn zowel van de vorsers als van de archivariissen inspanningen nodig.

Aanknepend bij zijn bijdrage in de vorige jaargang, waarin hij de inspanningen beschrijft om archiefstukken betreffende de geschiedenis van de joden in Duitse (niet-joodse) archieven in kaart te brengen, biedt Peter Honigmann, *Geschichte des jüdischen Archivwesens in Deutschland* (p. 223-230) nu een overzicht van de lotgevallen van de eigen joodse archieven en van het joodse archiefwezen in Duitsland. Daarbij komen problemen aan bod als centralisatie, schaalvergroting, professionalisering, internationalisering en de concurrentie met joodse musea en onderzoeksinstituten. Een nuttige aanvulling hierbij is het overzicht van Denise Rein, *Die Bestände der ehemaligen jüdischen Gemeinden Deutschlands in den "Central Archives for the History of the Jewish People" in Jerusalem. Ein Überblick über das Schicksal der verschiedenen Gemeindearchive* (p. 318-327).

In *Archivbericht Dänemark, 1995-2000* brengt Carsten Müller-Boysen (p. 231-232) aan de hand van de afleveringen 40-45 van de Nordisk Arkivnyt nieuws over – inmiddels niet meer zó – recente archiefontwikkelingen in Denemarken: richtlijnen voor digitale archivering, openbaarheidsbeleid en een project rond de praktische voorbereiding van een verhuizing (in 1999) zijn de behandelde onderwerpen. (Michel Oosterbosch).

APXEIACA NEA, nr. 20 (februari 2002)

Tijdschrift uitgegeven door de Griekse archivariissenvereniging: Postbus 76082. GR-171 01 Nea Smyrni (Griekenland)

ISSN 1106-5370

Aanwezig in de bibliotheek van het Archief van het Koninklijk Paleis te Brussel

De voorliggende aflevering, die zoals gewoonlijk eentalig in het Grieks verschijnt, maar

waarvan de inhoudstafel ook in een Engelse vertaling is weergegeven, brengt naast verenigingsnieuws en nieuws uit de Internationale Archiefraad, een aantal archivistische bijdragen die aandacht verdienen. Deze artikelen zouden aan uitstraling winnen wanneer er ook een samenvatting in het Engels of in het Frans zou worden bijgevoegd. Elli Droulia-Mitrakou (p. 9-16) behandelt het probleem van selectie en bewaring, en spitst zich vooral, maar niet uitsluitend, toe op de preservering van elektronische documenten. Een uitgebreide bibliografie met uitsluitend Angelsakische publicaties en websites is nuttig (p.15-16). In een korte nota (p. 17) vraagt Sophia Bora aandacht voor letterkundige archieven en verwijst naar de activiteit van het ICA/CIA-Comité voor Literaire en Artistieke archieven ter zake. Kostas Katsapis geeft een overzicht van op het internet aanwezige archiefdiensten en documentatiecentra, nuttig voor de studie van de jaren 1960. Achtereenvolgens komen instellingen in Duitsland, Italië en Frankrijk aan bod (p. 18-21). Zisimos Ch. Synodios bespreekt (p. 36-38) in het kort 27 websites betreffende archief en archiefaangelegenheden: 15 Griekse en 12 internationale. Specifiek over Griekse archieven handelen de bijdragen van Christina Merkouri en Katerina Vousta (p. 32-33 over het archief van het Departement Archeologie van het Griekse Ministerie van Cultuur) en van Mary Zangli-Bosiou (p. 33-36, over de verschillende archieven bewaard op de metropolitane zetel van Ioannina (Gustaaf Janssens).